

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Βασίλειος Η. Καπερνάρος

Βουλευτής Β' Αθήνας-ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ

Κοινοβουλευτικός Εκπρόσωπος

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

“Κατάργηση Άρθρου 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί αναγκαστικής εκτελέσεως κατά αλλοδαπού δημοσίου”.

Α. Αιτιολογική Έκθεση επί της Προτάσεως Νόμου “Κατάργηση Άρθρου 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας περί αναγκαστικής εκτελέσεως κατά αλλοδαπού δημοσίου”.

Ένας από τους σημαντικότερους πυλώνες εδραίωσης της Δημοκρατίας μας είναι η κατοχύρωση της θεμελιώδους αρχής του φυσικού δικαστή. Φυσικός, ήτοι νόμιμος, δικαστής είναι το πρόσωπο εκείνο που νομιμοποιείται γενικά, εκ των προτέρων, για να δικάσει ένα συγκεκριμένο άτομο ή μια συγκεκριμένη υπόθεση, σύμφωνα με τις γενικές δικαιοτικές αρχές, το Σύνταγμα και τους δικονομικούς νόμους. Η αρχή αυτή, η οποία δεν αφορά μόνο τον καθορισμό του αρμόδιου δικαστηρίου για συγκεκριμένη κατηγορία υποθέσεων, αλλά και τα φυσικά πρόσωπα που το αποτελούν, αποτυπώνεται με τον πλέον σαφή, και ανεπίδεκτο οιασδήποτε διάφορης ερμηνείας, τρόπο στο Άρθρο 8 του Συντάγματος, σύμφωνα με το οποίο “*Κανένας δεν στερείται χωρίς τη θέλησή του το δικαστή που του έχει ορίσει ο νόμος*”.

Την αρχή του φυσικού δικαστή θεμελιώνει και προστατεύει, επίσης, το Άρθρο 6 της Ε.Σ.Δ.Α. (Ευρωπαϊκή Σύμβαση Δικαιωμάτων του Ανθρώπου) ορίζοντας πως “*Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα σε δίκαιη και δημόσια δικαστική ακρόαση, εντός εύλογου χρόνου, από ανεξάρτητο και αμερόληπτο δικαστήριο που έχει ιδρυθεί από το νόμο,*

για την εκδίκηση υποθέσεων για τα αστικά δικαιώματα και υποχρεώσεις του ή ποινικής κατηγορίας εναντίον του...''.

Με τον όρο ''δίκαιη'' δίκη νοούνται όλες εκείνες οι διαδικαστικές υποχρεώσεις, η τήρηση των οποίων επιβάλλεται, προκειμένου να απονεμηθεί ορθά η Δικαιοσύνη, ασχέτως της τελικής έκβασης της δίκης ή της ορθότητας της εκδοθείσας απόφασης. Ενδεικτικά, οι προϋποθέσεις αυτές είναι το δικαίωμα στον φυσικό δικαστή, η εκδίκηση της υπόθεσης και η έκδοση απόφασης εντός ευλόγου προθεσμίας, η ισότητα των όπλων μεταξύ των αντιδίκων, το δικαίωμα στην ελεύθερη και ανεμπόδιστη πρόσβαση σε δικαστήριο και το δικαίωμα της εκατέρωθεν ακρόασης των αντίδικων μερών.

Περαιτέρω, το Άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει πως ''Καθένας έχει δικαίωμα στην παροχή έννομης προστασίας από τα δικαστήρια και μπορεί να αναπτύξει σ' αυτά τις απόψεις του για τα δικαιώματα ή συμφέροντά του, όπως νόμος ορίζει'' κατοχυρώνοντας, κατ' αυτόν τον τρόπο, το δικαίωμα της προσφυγής καθενός, όχι μόνο των Ελλήνων, αλλά και των αλλοδαπών, των ανιθαγενών και των νομικών προσώπων στα Δικαστήρια και την παροχή έννομης προστασίας από αυτά. Η δε δικαστική προστασία τότε μόνο εκπληρώνει τον σκοπό της συνταγματικής εγγυήσεως, όταν είναι πλήρης και αποτελεσματική, όταν δηλαδή παρέχεται κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να εξασφαλίζεται πραγματικά η απονομή της Δικαιοσύνης.

Στα ανωτέρω προσθέτουμε, για τους λόγους που θα αναλύσουμε ως κάτωθι, την Συνταγματική επιταγή του Άρθρου 26 περί ρητής διάκρισης των λειτουργιών του Κράτους σε νομοθετική, εκτελεστική και δικαστική. Μάλιστα, η δικαστική είναι η μόνη λειτουργία που ασκείται αποκλειστικά από τα δικαστήρια, δίχως να υπεισέρχεται στην άσκηση της καμία εκ των ετέρων.

Ως ευλόγως γίνεται αντιληπτό, η απαρέγκλιτη τήρηση και ο απόλυτος σεβασμός των ως άνω θεμελιωδών, για την Δημοκρατία και την Δικαιοσύνη, διατάξεων εκ μέρους της δικαστικής εξουσίας, αλλά και όλων των εξουσιών, αποτελεί προϋπόθεση *sine qua non* για την εύρυθμη λειτουργία ενός Κράτους δικαίου, όπως θέλουμε να αυτοαποκαλούμαστε.

Διάρρηξη στις ανωτέρω συνταγματικές επιταγές των άρθρων 8, 20 26 και άρθρου 6 ΕΣΔΑ αποτελεί το Άρθρο 923 Κ.Πολ.Δ., σύμφωνα με το οποίο “Αναγκαστική εκτέλεση επί αλλοδαπού δημοσίου δεν μπορεί να γίνει χωρίς προηγούμενη άδεια του υπουργού της δικαιοσύνης”. Συγκεκριμένα:

1) Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 904 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, που αναφέρονται στην Αναγκαστική Εκτέλεση, προϋπόθεση για να ικανοποιηθεί η χρηματική απαίτηση του ευδοκμήσαντος η αγωγή διαδίκου, είναι η ύπαρξη εκτελεστού τίτλου. Τέτοιος είναι, μεταξύ άλλων, η τελεσίδικη απόφαση, ήτοι η απόφαση η οποία δεν υπόκειται σε ανακοπή ερημοδικίας και έφεση, είτε επειδή αυτά ασκήθηκαν και απορρίφθηκαν, είτε επειδή παρήλθε άπρακτη η προθεσμία για την άσκησή τους, είτε επειδή οι διάδικοι παραιτήθηκαν από αυτά.

Για να αχθεί ο νικητής διάδικος σε επίσπευση της αναγκαστικής εκτέλεσης, προκειμένου να ικανοποιήσει την χρηματική του απαίτηση, τεκμαίρεται αμάχητα πως ακολουθήθηκε όλη η προβλεπόμενη διαδικασία, σύμφωνα με τον Κ.Πολ.Δ., σε πρώτο και δεύτερο βαθμό, αλλά και στον Άρειο Πάγο. Είχαμε δηλαδή δίκαιη δίκη. Αυτό σημαίνει πως και ο ηττηθείς διάδικος – αλλοδαπό δημόσιο είχε την ευχέρεια να προετοιμασθεί με όλα εκείνα τα οικονομικά μέσα που του παρέχονται, προκειμένου να υπερασπίσει τα συμφέροντά του κατά τον ιδανικότερο τρόπο, και δη σε βάθος αρκετών ετών, έως ότου η πρωτοβάθμια απόφαση καταστεί τελεσίδικη ή αμετάκλητη.

Οφείλουμε, δε, να μη λησμονούμε την κοινή παραδοχή πως ένα Κράτος (αλλοδαπό δημόσιο) τυγχάνει καλύτερης δικαστικής υπερασπίσεως από τον προσφεύγοντα πολίτη, αφού διαθέτει ανά πάσα στιγμή πλειάδα νομικών εκπροσώπων. Εξάλλου, δύναται ευχερώς, όπως γνωρίζουμε από την δικαστηριακή πρακτική, να παρελκύει των δικών για μεγάλο χρονικό διάστημα μετερχόμενο διαφόρων προφάσεων που ευτελίζουν τη Δικαιοσύνη.

Έτσι, γνωρίζοντας, a priori, ο πολίτης πως ελλοχεύει ο κίνδυνος να μην ικανοποιηθεί η χρηματική του απαίτηση έναντι του αλλοδαπού δημοσίου, όχι λόγω μη ευδοκίμησης της αγωγής του, αλλά επειδή έτσι θα το αποφασίσει ο Υπουργός μετερχόμενος το άρθρο 923 Κ.Πολ.Δ., μοιραία άγεται στην απόφαση να μην

προσφύγει εν τέλει ενώπιον της Δικαιοσύνης, με αποτέλεσμα την βίαιη καταστράτηγηση των συνταγματικών διατάξεων περί παροχής έννομης προστασίας και φυσικού δικαστή, οι οποίες καθίστανται, πλέον, κενό γράμμα.

2) Οι πράξεις του Υπουργού Δικαιοσύνης, οι οποίες εκδίδονται κατ' ενάσκηση της αναγνωριζόμενης σε αυτόν από το άρθρο 923 Κ.Πολ.Δ. αρμοδιότητας, είναι ενταγμένες στην καθιερούμενη από τον Κ.Πολ.Δ. διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως. Συνδέονται δηλαδή με την επίλυση ιδιωτικών διαφορών, καίτοι προέρχονται από όργανο της εκτελεστικής εξουσίας. Με τις ενέργειές του ο Υπουργός ασκεί δικαιοδοτική λειτουργία παρεμβαίνοντας ανεπίτρεπτα στη Δικαιοσύνη, η οποία, τουλάχιστον όταν επιλύει ιδιωτικές διαφορές, (πρέπει να) απονέμεται αποκλειστικά από τα δικαστήρια. Η ένταξη, επομένως, των πράξεων του Υπουργού Δικαιοσύνης στη δικαιοδοτική λειτουργία αποτελεί την πλέον χαρακτηριστική περίπτωση διασταύρωσης εξουσιών, η οποία ρητά απαγορεύεται από το άρθρο 26 του Συντάγματος.

3) Η εν λόγω διάταξη του άρθρου 923 Κ.Πολ.Δ., σύμφωνα με την οποία η έγκυρη επίσπευση αναγκαστικής εκτελέσεως κατά του αλλοδαπού δημοσίου προϋποθέτει την χορήγηση της σχετικής άδειας από τον Υπουργό Δικαιοσύνης, δεν έχει καμμία απολύτως σχέση με το θεσμό της ετεροδικίας, η οποία οριοθετείται από κανόνες του δημοσίου διεθνούς και όχι του εθνικού δικονομικού δικαίου.

Έτσι, χωρίς να υπεισερχόμαστε στην εξέταση της ορθότητας ή μη της θεωρίας και Νομολογίας περί υπάρξεως ετεροδικίας στη διαγνωστική δίκη, η ετεροδικία των Κρατών στην αναγκαστική εκτέλεση, όπως η εν προκειμένω εξέταση, είναι ανεξάρτητη και στηρίζεται στη διάκριση μεταξύ της δημόσιας και της ιδιωτικής περιουσίας ενός Κράτους.

Η δημόσια κρατική περιουσία, ήτοι εκείνη που εξυπηρετεί άμεσα δημόσιους σκοπούς, όντως, δεν υπόκειται σε αναγκαστική εκτέλεση, αφού καλύπτεται από την ετεροδικία. Επί παραδείγματι, δεν είναι δυνατό να κατασχεθεί αλλοδαπό πολεμικό πλοίο που βρίσκεται σε ελληνικά χωρικά ύδατα, ούτε και τα περιουσιακά στοιχεία αλλοδαπών κρατικών μορφωτικών ιδρυμάτων, αφού εξυπηρετούν άμεσα την κρατική μορφωτική και πολιτιστική δραστηριότητα.

Αντίθετα, στην αναγκαστική εκτέλεση υπόκειται η ιδιωτική κρατική περιουσία του αλλοδαπού δημοσίου, η οποία δεν εξυπηρετεί άμεσα δημόσιους σκοπούς. Συνεπώς, δύναται να κατασχεθεί ακίνητο ιδιοκτησίας αλλοδαπού δημοσίου, το οποίο αποτελεί αντικείμενο ιδιωτικής εκμεταλλεύσεως (π.χ. εκμισθωμένο ακίνητο). Επίσης, δύναται να κατασχεθούν και τα μισθώματα που εισπράττει το αλλοδαπό δημόσιο εις χείρας του μισθωτή ως τρίτου. Μπορεί, ομοίως, να γίνει δεκτή η κατάσχεση των μετοχών του αλλοδαπού δημοσίου σε ημεδαπές κεφαλαιουχικές εταιρείες, όπως και οι λογαριασμοί του σε πιστωτικά ιδρύματα.

Βάσει λοιπόν των ανωτέρω, καθίσταται σαφές πως επείγει η άμεση διασφάλιση και προστασία των συνταγματικώς κατοχυρωμένων αρχών του Κράτους δικαίου, της δίκαιης δίκης, της παροχής έννομης προστασίας από τα ημεδαπά Δικαστήρια, του σεβασμού των δικαστικών αποφάσεων και της διάκρισης των εξουσιών, τα οποία διασφαλίζονται αποκλειστικά δια της καταργήσεως του Άρθρου 923 Κ.Πολ.Δ. *“Αναγκαστική εκτέλεση κατά αλλοδαπού δημοσίου δεν μπορεί να γίνει χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού της Δικαιοσύνης”*.

Επί του Άρθρου

Με το Άρθρο 1 καταργείται το Άρθρο 923 του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας που ορίζει πως *“Αναγκαστική εκτέλεση κατά αλλοδαπού δημοσίου δεν μπορεί να γίνει χωρίς προηγούμενη άδεια του Υπουργού της Δικαιοσύνης”*.

